TARTU KUTSEHARIDUSKESKUSE ÕPPEKAVA	
Õppekavarühm	Hulgi- ja jaekaubandus
Õppekava nimetus	Müüja-klienditeenindaja
	Shop assistant
	Продавец
Õppekava kood EHIS-es	141082

ESMAÕPPE ÕPPEKAVA					JÄTKUÕPPE ÕPPEKAVA	
EKR 2	EKR 3	EKR 4 kutsekesk-haridus	EKR 4	EKR 5	EKR 4	EKR 5
		X				

Õppekava maht: 180 EKAP

Õppekava koostamise alus:
Kaubanduserialade riiklik õppekava Haridus- ja teadusministri määrus nr 37 vastu võetud 10.08.2015 ja Kutsehariduss tandard 26.08.2013 nr.130. Aluseks Klienditeenindaja kaubanduses, tase 4 kutsestandard kehtivusega 16.10.2023.

Õppekava õpiväljundid:
Õpetusega taotletakse , et õpilasel on teadmised, oskused ja hoiakud, mis võimaldavad töötada müüja – klienditeenindajana ning jätkata õpinguid ja osaleda elukestvas õppes.
•rakendab kaubandusettevõttes tulemuslikult vajalikke suhtlemisoskusi ja töövõtteid, info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat ning kasutab töövahendeid säästlikult;
•mõistab infotehnoloogia rolli, võimalusi ja potentsiaalseid ohte; hangib, kasutab, töötleb, edastab ja säilitab tööalast infot, kasutades infotehnoloogilisi vahendeid ja erinevaid andmebaase;
•tuleb kaubandusettevõttes toime kaupade käitlemise, teenindamise, müümise ja kassatööga, tundes kaupa ning lähtudes müügitöö korraldamise põhimõtetest;
•on võimeline töötama müüja-klienditeenindajana kaubandusettevõtte meeskonnaliikmena, vastutades enda töö eest ning kohanedes muutuvate olukordadega;
•õpib ja täiendab ennast iseseisvalt ning ennastjuhtivalt, hindab ja analüüsib oma teadmiste ja tööoskuste taset, vajadusel otsib nõu, teavet ja tuge;
•koostab juhendamisel endale lühi- ja pikaajalise karjääriplaani, on algatusvõimeline ja leiab iseseisvalt võimalusi erialaseks täiendamiseks ning tööturul rakendumiseks;
•väärtustab tervislikke eluviise, oskab hoida ja vajaduse korral taastada oma vaimset ning füüsilist vormi;
•mõistab loetud tekste ning väljendab ennast õppekeeles selgelt ja arusaadavalt nii suuliselt kui ka kirjalikult;
•suhtleb õpitavas võõrkeeles iseseisva keelekasutajana;
•kasutab oma matemaatikateadmisi nii erialaselt kui elus edukalt toimetulekuks;
•mõistab loodusteaduslikku maailmapilti, väärtustab ja järgib jätkusuutliku arengu põhimõtteid;
•mõistab ühiskonna arengu põhjuslikke seoseid ja lähtub ühiskonnas kehtivatest väärtustest;
•kasutab kunstialaseid teadmisi ja kogemusi oma elukvaliteedi tõstmiseks ja isiksuse arendamiseks.

Õppekava rakendamine:
Statsionaarne (koolipõhine ja töökohapõhine) ja mittestatsionaarne

Nõuded õpingute alustamiseks:
Õppima võib asuda isik, kellel on omandatud põhiharidus või on vähemalt 22 aasta vanune põhihariduseta isik, kellel on olemas põhihariduse tasemele vastavad kompetentsid

Nõuded õpingute lõpetamiseks:
Õpingud 4. taseme kutseõppes loetakse lõpetatuks pärast õppekavas kirjeldatud kvalifikatsioonile vastavate õpiväljundite saavutamist, mida hinnatakse kutseeksamiga. Juhul, kui kutseeksami sooritamine ebaõnnestub, on õpilasel õigus sooritada õpingute lõpetamiseks erialane lõpueksam.

Lõpetamisel väljastatavad dokumendid:
Kooli lõputunnistus koos hinnetelehega

Õppekava struktuur
Põhiõpingute moodulid (122 EKAP)

Nimetus	*Maht*	*Õpiväljundid*
Õpitee ja töö muutuvas keskkonnas	5 EKAP	kavandab oma õpitee, arvestades isiklikke, sotsiaalseid ja tööalaseid võimalusi ning piiranguid mõistab ühiskonna toimimist, tööandja ja organisatsiooni väljakutseid, probleeme ning võimalusi kavandab omapoolse panuse väärtuste loomisel enda ja teiste jaoks kultuurilises, sotsiaalses ja/või rahalises tähenduses

		mõistab enda vastutust oma tööalase karjääri kujundamisel ning on motiveeritud ennast arendama
Kaupade käitlemine	21 EKAP	mõistab kaupade käitlemise põhimõtteid, sh hügieeni ja tunneb kaupa võtab kaubad vastu koguseliselt ja kvaliteedile vastavalt ladustab kaubad, järgides kaubagrupile kehtestatud nõudeid valmistab kaubad müügiks ette ja paigutab müügipinnale, järgides kauba väljapaneku põhimõtteid käitleb pakendeid ja ohtlikke jäätmeid vastavalt käitlemise nõuetele kontrollib kaupade vastavust realiseerimise nõuetele mõistab kaupade inventeerimise põhimõtteid ja osaleb kaupade inventeerimisel kasutab kaupade käitlemise ja kaubatundmisega seotud terminoloogiat ning väljendab ennast eesti keeles arusaadavalt
Praktika	32 EKAP	teenindab kliente ja müüb kaupu järgides klienditeeninduse põhimõtteid arveldab klientidega järgides müügipiiranguid, kasutades arvete ja kassaaruannete koostamiseks vajalikku riist- ning tarkvara vastavalt ettevõttes kehtestatud korrale tellib ja võtab kaubad vastu vastavalt ettevõtte kehtestatud korrale ladustab kaubad ja osaleb väljapanekute kujundamisel vastavalt ettevõttes kehtestatud korrale
Teenindamine ja müümine	24 EKAP	mõistab klienditeenindaja vastutust ja rolli kliendisuhete kujundamisel kaubandusettevõttes loob kliendikontakti ja selgitab kliendi vajadused, rakendades suhtlemisoskust tutvustab kaupu ja nõustab klienti, lähtudes kliendikeskse teenindamise põhimõtetest lõpetab kliendikontakti, lähtudes kliendikesksest suhtlemisest käsitleb pretensioone vastavalt nõuetele kasutab teenindamisel ja müümisel erialast terminoloogiat ning väljendab ennast eesti ja inglise keeles arusaadavalt
Kassatöö	14 EKAP	mõistab kassatöö olulisust kaubandusettevõttetegevuses arveldab klientidega ja koostab arveid vastavalt nõuetele mõistab klienditeenindaja rolli raha käitlemisel kaubandusettevõttes koostab kassaaruande vastavalt nõuetele järgib kassas töötades ergonoomika nõudeid kasutab kassatööga seotud terminoloogiat ning väljendab ennast eesti ja inglise keeles arusaadavalt
Müügitöö korraldamine	8 EKAP	mõistab kaubanduse rolli majanduses, lähtudes peamistest majanduse arengusuundadest edastab kliendi tagasiside vastavalt nõuetele kontrollib kaupade olemasolu ja hindab tellimuse vajadust vastavalt kaubavarude juhtimise põhimõtetele arvutab kaupadele hinna, järgides hinnakujunduse põhimõtteid ja nõudeid kujundab kaupade väljapanekut vastavalt väljapanekute kujundamise põhimõtetele kasutab müügitöö korraldamisega seotud terminoloogiat ning väljendab ennast eesti keeles arusaadavalt
Toidu- ja esmatarbekaubad	18 EKAP	tunneb põhjalikult toidu- ja esmatarbekaupade kaubamärke, lähtudes klienditeenindaja töö eripärast tunneb põhjalikult toidu- ja esmatarbekaupade koostist, lähtudes klienditeenindaja töö eripärast tunneb põhjalikult toidu- ja esmatarbekaupade märgistust, lähtudes klienditeenindaja töö eripärast tunneb põhjalikult toidu- ja esmatarbekaupade kvaliteedi ja säilitusnõudeid, lähtudes klienditeenindaja töö eripärast tunneb põhjalikult toidu- ja esmatarbekaupade kasutamist, lähtudes klienditeenindaja töö eripärast

Üldõpingute moodulid (30 EKAP)

Nimetus	*Maht*	*Õpiväljundid*
Matemaatika	5 EKAP	kasutab õpitud matemaatikateadmisi ja -oskusi uutes situatsioonides ning eluliste ülesannete lahendamisel, analüüsides ja hinnates tulemuste tõepärasust; kasutab vajadusel erinevaid teabeallikaid ning saab aru erinevatest matemaatilise info esitamise viisidest; seostab matemaatikat teiste

		õppeainetega, kasutab nende õppimisel oma matemaatikaalaseid teadmisi ning oskusi; esitab oma matemaatilisi mõttekäike loogiliselt, väljendab oma mõtet selgelt ja täpselt nii suuliselt kui kirjalikult; kasutab matemaatika võimalusi enda ja teiste tegevuse tasuvuse ning jätkusuutlikkuse hindamisel
Võõrkeel	4,5 EKAP	suhtleb õpitavas võõrkeeles argisuhtluses nii kõnes kui kirjas iseseisva keelekasutajana; esitab ja kaitseb erinevates mõttevahetustes/suhtlussituatsioonides oma seisukohti; mõistab Eesti ja teiste rahvaste elukeskkonda ja kultuuri ning arvestab nendega võõrkeeles suhtlemisel; kirjeldab võõrkeeles iseennast, oma võimeid ja huvisid, mõtteid, kavatsusi ja kogemusi seoses valitud erialaga; kasutab võõrkeeleoskuse arendamiseks endale sobivaid võõrkeele õppimise strateegiaid ja teabeallikaid, seostab võõrkeeleõpet elukestva õppega; on teadlik edasiõppimise ja tööturul kandideerimise rahvusvahelistest võimalustest; koostab tööleasumiseks vajalikud võõrkeelsed taotlusdokumendid
Loodusained	6 EKAP	mõistab loodusainete omavahelisi seoseid ja eripära, saab aru mudelite tähtsusest reaalsete objektide kirjeldamisel mõtestab ja kasutab loodusainetes omandatud teadmisi keskkonnas toimuvate nähtuste selgitamisel ja väärtustamisel ning igapäevaelu probleemide lahendamisel mõistab teaduse ja tehnoloogia saavutuste mõju looduskeskkonnale ja inimesele, saab aru ümbritseva keskkonna mõjust inimese tervisele leiab iseseisvalt usaldusväärset loodusteaduslikku informatsiooni ja kasutab seda erinevate ülesannete lahendamisel
Kunstiained	1,5 EKAP	eristab näidete alusel kunstiliike ja muusikažanreid; tunneb maailma ning Eesti kunsti ja muusika olulisi teoseid ning seostab neid ajalooga; analüüsib oma suhet kultuuriga ja loomingulisust läbi vahetu kogemuse; kasutab kunsti ja muusikat elukvaliteedi tõstmiseks ja isiksuse arendamiseks; väljendab ennast läbi loomingulise tegevuse
Keel ja kirjandus	6 EKAP	väljendub selgelt, eesmärgipäraselt ja üldkirjakeele normidele vastavalt nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses; arutleb loetud, vaadatud või kuulatud teksti põhjal teemakohaselt ja põhjendatult; koostab eri liiki tekste, kasutades alustekstidena nii teabe- ja ilukirjandustekste kui ka teisi allikaid neid kriitiliselt hinnates; loeb ja mõistab sidumata tekste (tabel, graafik, diagramm), hindab neis esitatud infot, teeb järeldusi ja loob uusi seoseid; väärtustab lugemist, suhestab loetut iseendaga ja tänapäeva elunähtustega, oma kodukohaga; tõlgendab ja analüüsib kirjandusteost, seostab seda ajastu ühiskondlike ja kultuuriliste sündmustega
Sotsiaalaine	7 EKAP	omab adekvaatset enesehinnangut ning teadmisi, oskusi ja hoiakuid, mis toetavad tervikliku ja terviseteadliku inimese kujunemist; omab arusaama esinevatest nähtustest, protsessidest ja konfliktidest ühiskonnas ning nende seostest ja vastastikusest mõjust. mõistab kultuurilise mitmekesisuse ning demokraatia ja selle kaitsmise tähtsust ning jätkusuutliku arengu vajalikkust, aktsepteerides erinevusi; hindab üldinimlikke väärtusi, nagu vabadus, inimväärikus, võrdõiguslikkus, ausus, hoolivus, sallivus, vastutustunne, õiglus, isamaalisus ning lugupidamine enda, teiste ja keskkonna vastu

Valikõpingute moodulid (28 EKAP)

Nimetus	*Maht*
Erialane soome keel	6 EKAP
Garderoobikaubad	27 EKAP
Valmistumine matemaatika riigieksamiks	6 EKAP
Valmistumine inglise keele riigieksamiks	6 EKAP
Valmistumine eesti keele riigieksamiks	6 EKAP
Erialane vene keel	6 EKAP

Loovusõpetus	3 EKAP
Raamatupidamise alused müüjatele	3 EKAP
Etikett ja stiiliõpetus	3 EKAP
E-portfoolio koostamine	3 EKAP
Väikeettevõtlus	3 EKAP
Õpioskused	1,5 EKAP
Ettevalmistus müüja kutseeksamiks	2 EKAP
Kultuurilugu	2 EKAP
Üldkehaline ettevalmistus	3 EKAP
Riigikaitse	2 EKAP
Kinkepakendite valmistamine	1 EKAP
Garderoobikaubad	3 EKAP
Etiketiõpetus	2 EKAP
Tööriistad digimaailmas	2 EKAP
Kultuuridevaheline suhtlemine	2 EKAP
Rahvusvaheline kogemus	3 EKAP
Individuaalne valikaine	1 EKAP
Kaubaõpetus	4 EKAP
Globaliseeruv maailm	1 EKAP
Müük veebis	2 EKAP
Ajajuhtimine ja eesmärgistamine	1 EKAP

Valikõpingute valimise võimalused:
Õpilasel on võimalik valida 28 EKAP-i ulatuses valikõpinguid.
Koolil on õigus otsustada valikõpingute valikud arvestades kooli võimalusi ja õpilaste soove. Grupp avatakse, kui valikaine on valinud vähemalt 50% kursusel õppijatest

Praktika:
Põhiõpingutest moodustab praktika 32.00 EKAPit.

Õppekava kontaktisik:
Sirje Koido
äri ja kaubanduse osakonna juhataja
Telefon 7361976, 5094467, sirje.koido@khk.ee

Märkused:
Rakenduskavad on kättesaadavad Tartu Kutsehariduskeskuse kodulehel, aadressil https://khk.ee/oppetoo/oppekavad/

Müüja-klienditeenindaja

Õppekava moodulite nimetused ja mahud(EKAP)	Maht kokku	1. õppeaasta	2. õppeaasta	3. õppeaasta
Põhiõpingute moodulid	**122**	**47**	**36**	**39**
Õpitee ja töö muutuvas keskkonnas	5	1,5	2,5	1
Kaupade käitlemine	21	18,5	2,5	
Praktika	32	10	10	12
Teenindamine ja müümine	24	8	8	8
Kassatöö	14		7	7
Müügitöö korraldamine	8	3		5
Toidu- ja esmatarbekaubad	18	6	6	6
Üldõpingute moodulid	**30**	**10**	**10**	**10**
Matemaatika	5	1	2	2
Võõrkeel	4,5	1,5	1	2
Loodusained	6	2	2	2
Kunstiained	1,5	1,5		
Keel ja kirjandus	6	2	2	2
Sotsiaalaine	7	2	3	2
Valikõpingute moodulid	**28**	**3**	**14**	**11**
Erialane soome keel	6			
Garderoobikaubad	27			
Valmistumine matemaatika riigieksamiks	6			
Valmistumine inglise keele riigieksamiks	6			
Valmistumine eesti keele riigieksamiks	6			
Erialane vene keel	6			
Loovusõpetus	3			
Raamatupidamise alused müüjatele	3			
Etikett ja stiiliõpetus	3			

Õppekava moodulite nimetused ja mahud(EKAP)	Maht kokku	1. õppeaasta	2. õppeaasta	3. õppeaasta
E-portfoolio koostamine	3			
Väikeettevõtlus	3			
Õpioskused	1,5			
Ettevalmistus müüja kutseeksamiks	2			
Kultuurilugu	2			
Üldkehaline ettevalmistus	3			
Riigikaitse	2			
Kinkepakendite valmistamine	1			
Garderoobikaubad	3			
Etiketiõpetus	2			
Tööriistad digimaailmas	2			
Kultuuridevaheline suhtlemine	2			
Rahvusvaheline kogemus	3			
Individuaalne valikaine	1			
Kaubaõpetus	4			
Globaliseeruv maailm	1			
Müük veebis	2			
Ajajuhtimine ja eesmärgistamine	1			

Müüja-klienditeenindaja

Seosed kutsestandardi „Klienditeenindaja kaubanduses, tase 4“ kompetentside tegevusnäitajate ja eriala õppekava moodulite vahel.

Kompetentsi nimetus kutsestandardis	Eriala õppekava moodulid						
	Õpitee ja töö muutuvas keskkonnas	Kaupade käitlemine	Praktika	Teenindamine ja müümine	Kassatöö	Müügitöö korraldamine	Toidu- ja esmatarbekaubad
Teenindamine ja müümine			x	x			
Kassatöö			x		x		
Kaupade käitlemine		x	x				x
Müügitöö korraldamine			x			x	
Kaubanduse klienditeenindaja kutset läbiv kompetents	x	x	x	x	x	x	x

X – tähistatakse, millises moodulis antud kompetentsi tegevusnäitaja omandatust hinnatakse

Võrdlusanalüüsi koostaja **Sirje Koido, äri ja kaubanduse osakonna juhataja**

Võrdlusanalüüsi koostamise kuupäev **18.12.2020**

Õppekava moodulite ja kutseharidusstandardis kirjeldatud õpiväljundite sidusus

KHS § 23. Kutsekeskharidusõppe õpiväljundid	Õppekava moodulite õpiväljundid
Kutse- ja erialased teadmised: 1. teab ja tunneb kutse- ja eriala põhjalikult, sealhulgas tunneb ja rakendab kutseala põhimõtteid, teooriaid, tehnoloogiaid nii tavapärastes kui ka uudsetes töösituatsioonides; 2. seostab kutse- ja erialaseid teadmisi teaduslike meetodite, loodusteaduse ja matemaatika põhiprintsiipide ja -protsessidega; 3. mõistab teaduslike teooriate, rakenduste ja tehnoloogia arengut ja sellega seotud ohte, väärtustab turvalisust ja säästlikku arengut.	**Õpitee ja töö muutuvas keskkonnas**: kavandab oma õpitee, arvestades isiklikke, sotsiaalseid ja tööalaseid võimalusi ning piiranguid; mõistab ühiskonna toimimist, tööandja ja organisatsiooni väljakutseid, probleeme ning võimalusi; kavandab omapoolse panuse väärtuste loomisel enda ja teiste jaoks kultuurilises, sotsiaalses ja/või rahalises tähenduses **Kaupade käitlemine**: mõistab kaupade käitlemise põhimõtteid, sh hügieeni ja tunneb kaupa; valmistab kaubad müügiks ette ja paigutab müügipinnale, järgides kauba väljapaneku põhimõtteid; käitleb pakendeid ja ohtlikke jäätmeid vastavalt käitlemise nõuetele; kontrollib kaupade vastavust realiseerimise nõuetele; mõistab kaupade inventeerimise põhimõtteid ja osaleb kaupade inventeerimisel **Praktika**: teenindab kliente ja müüb kaupu järgides klienditeeninduse põhimõtteid; arveldab klientidega järgides müügipiiranguid, kasutades arvete ja kassaaruannete koostamiseks vajalikku riist- ning tarkvara vastavalt ettevõttes kehtestatud korrale; ladustab kaubad ja osaleb väljapanekute kujundamisel vastavalt ettevõttes kehtestatud korrale **Teenindamine ja müümine**: mõistab klienditeenindaja vastutust ja rolli kliendisuhete kujundamisel kaubandusettevõttes; loob kliendikontakti ja selgitab kliendi vajadused, rakendades suhtlemisoskust; tutvustab kaupu ja nõustab klienti, lähtudes kliendikeskse teenindamise põhimõtetest; käsitleb pretensioone vastavalt nõuetele **Kassatöö**: mõistab kassatöö olulisust kaubandusettevõttetegevuses; koostab kassaaruande vastavalt nõuetele; kasutab kassatööga seotud terminoloogiat ning väljendab ennast eesti ja inglise keeles arusaadavalt **Müügitöö korraldamine**: kujundab kaupade väljapanekut vastavalt väljapanekute kujundamise põhimõtetele; kasutab müügitöö korraldamisega seotud terminoloogiat ning väljendab ennast eesti keeles arusaadavalt **Toidu- ja esmatarbekaubad**: tunneb põhjalikult toidu- ja esmatarbekaupade kaubamärke, lähtudes klienditeenindaja töö eripärast; tunneb põhjalikult toidu- ja esmatarbekaupade märgistust, lähtudes klienditeenindaja töö eripärast; tunneb põhjalikult toidu- ja esmatarbekaupade kasutamist, lähtudes klienditeenindaja töö eripärast **Matemaatika**: kasutab õpitud matemaatikateadmisi ja -oskusi uutes situatsioonides ning eluliste ülesannete lahendamisel, analüüsides ja hinnates tulemuste tõepärasust; kasutab vajadusel erinevaid teabeallikaid ning saab aru erinevatest matemaatilise info esitamise viisidest; seostab matemaatikat teiste õppeainetega, kasutab nende õppimisel oma matemaatikaalaseid teadmisi ning oskusi; esitab oma matemaatilisi mõttekäike loogiliselt,

KHS § 23. Kutsekeskharidusõppe õpiväljundid	Õppekava moodulite õpiväljundid
	väljendab oma mõtet selgelt ja täpselt nii suuliselt kui kirjalikult; kasutab matemaatika võimalusi enda ja teiste tegevuse tasuvuse ning jätkusuutlikkuse hindamisel **Loodusained**: mõistab loodusainete omavahelisi seoseid ja eripära, saab aru mudelite tähtsusest reaalsete objektide kirjeldamisel; mõtestab ja kasutab loodusainetes omandatud teadmisi keskkonnas toimuvate nähtuste selgitamisel ja väärtustamisel ning igapäevaelu probleemide lahendamisel **Keel ja kirjandus**: väljendub selgelt, eesmärgipäraselt ja üldkirjakeele normidele vastavalt nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses;; arutleb loetud, vaadatud või kuulatud teksti põhjal teemakohaselt ja põhjendatult;; koostab eri liiki tekste, kasutades alustekstidena nii teabe- ja ilukirjandustekste kui ka teisi allikaid neid kriitiliselt hinnates;; loeb ja mõistab sidumata tekste (tabel, graafik, diagramm), hindab neis esitatud infot, teeb järeldusi ja loob uusi seoseid;; väärtustab lugemist, suhestab loetut iseendaga ja tänapäeva elunähtustega, oma kodukohaga; **Kaubaõpetus**: mõistab kaupade liigitust ja loetleb kaupade alaliike toidu- ja tööstuskaupade osas;; mõistab kaupade käitlemise põhimõtteid ja tunneb kaupa;
Kutse- ja erialased oskused ning iseseisvuse ja vastutuse ulatus: 1. oskab iseseisvalt täita oma kutse- või erialal keerukaid ja mitmekesiseid, uudseid lahendusi eeldavaid tööülesandeid; 2. vastutab oma tööülesannete täitmise eest; 3. kasutab matemaatika teadmisi ja meetodeid erinevates eluvaldkondades; 4. väljendab ennast, esitab ja põhjendab oma seisukohti nii suuliselt kui kirjalikult korrektses emakeeles ja võõrkeeles iseseisva keelekasutaja tasemel arvestades suhtlusolukordi ja -partnereid.	**Õpitee ja töö muutuvas keskkonnas**: kavandab oma õpitee, arvestades isiklikke, sotsiaalseid ja tööalaseid võimalusi ning piiranguid; mõistab ühiskonna toimimist, tööandja ja organisatsiooni väljakutseid, probleeme ning võimalusi; kavandab omapoolse panuse väärtuste loomisel enda ja teiste jaoks kultuurilises, sotsiaalses ja/või rahalises tähenduses; mõistab enda vastutust oma tööalase karjääri kujundamisel ning on motiveeritud ennast arendama **Kaupade käitlemine**: kontrollib kaupade vastavust realiseerimise nõuetele **Praktika**: teenindab kliente ja müüb kaupu järgides klienditeeninduse põhimõtteid; arveldab klientidega järgides müügipiiranguid, kasutades arvete ja kassaaruannete koostamiseks vajalikku riist- ning tarkvara vastavalt ettevõttes kehtestatud korrale; tellib ja võtab kaubad vastu vastavalt ettevõtte kehtestatud korrale; ladustab kaubad ja osaleb väljapanekute kujundamisel vastavalt ettevõttes kehtestatud korrale **Teenindamine ja müümine**: loob kliendikontakti ja selgitab kliendi vajadused, rakendades suhtlemisoskust; lõpetab kliendikontakti, lähtudes kliendikesksest suhtlemisest; käsitleb pretensioone vastavalt nõuetele; kasutab teenindamisel ja müümisel erialast terminoloogiat ning väljendab ennast eesti ja inglise keeles arusaadavalt **Kassatöö**: mõistab klienditeenindaja rolli raha käitlemisel kaubandusettevõttes; kasutab kassatööga seotud terminoloogiat ning väljendab ennast eesti ja inglise keeles arusaadavalt **Müügitöö korraldamine**: mõistab kaubanduse rolli majanduses, lähtudes peamistest majanduse arengusuundadest; kontrollib kaupade olemasolu ja hindab tellimuse vajadust vastavalt kaubavarude juhtimise põhimõtetele; kujundab kaupade väljapanekut vastavalt väljapanekute kujundamise põhimõtetele **Toidu- ja esmatarbekaubad**: tunneb põhjalikult toidu- ja esmatarbekaupade kvaliteedi ja säilitusnõudeid, lähtudes klienditeenindaja töö eripärast; tunneb põhjalikult toidu- ja esmatarbekaupade kasutamist, lähtudes klienditeenindaja töö eripärast

KHS § 23. Kutsekeskharidusõppe õpiväljundid	Õppekava moodulite õpiväljundid
	Matemaatika: kasutab õpitud matemaatikateadmisi ja -oskusi uutes situatsioonides ning eluliste ülesannete lahendamisel, analüüsides ja hinnates tulemuste tõepärasust; kasutab vajadusel erinevaid teabeallikaid ning saab aru erinevatest matemaatilise info esitamise viisidest; seostab matemaatikat teiste õppeainetega, kasutab nende õppimisel oma matemaatikaalaseid teadmisi ning oskusi; esitab oma matemaatilisi mõttekäike loogiliselt, väljendab oma mõtet selgelt ja täpselt nii suuliselt kui kirjalikult; kasutab matemaatika võimalusi enda ja teiste tegevuse tasuvuse ning jätkusuutlikkuse hindamisel **Loodusained**: mõistab loodusainete omavahelisi seoseid ja eripära, saab aru mudelite tähtsusest reaalsete objektide kirjeldamisel; mõtestab ja kasutab loodusainetes omandatud teadmisi keskkonnas toimuvate nähtuste selgitamisel ja väärtustamisel ning igapäevaelu probleemide lahendamisel **Keel ja kirjandus**: väljendub selgelt, eesmärgipäraselt ja üldkirjakeele normidele vastavalt nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses;; arutleb loetud, vaadatud või kuulatud teksti põhjal teemakohaselt ja põhjendatult;; koostab eri liiki tekste, kasutades alustekstidena nii teabe- ja ilukirjandustekste kui ka teisi allikaid neid kriitiliselt hinnates;; loeb ja mõistab sidumata tekste (tabel, graafik, diagramm), hindab neis esitatud infot, teeb järeldusi ja loob uusi seoseid; **Väikeettevõtlus**: mõistab väikeettevõtluse olemust ja toimimist **Kinkepakendite valmistamine**: mõistab ilupakendi tähtsust ja värvide kokkusobivust; tunneb erinevaid töövahendeid ja töövõtteid ning kasutab neid pakkimisel; valmistab kinkepaki lähtuvalt kliendi soovist
Õpipädevus: 1. õpib ja täiendab end iseseisvalt ja ennastjuhtivalt; 2. hindab ja analüüsib oma teadmiste ja oskuste taset, vajaduse korral otsib nõu, teavet ja tuge; 3. oskab kasutada õpitut, sealhulgas õpioskusi ja -strateegiaid erinevates kontekstides ning probleeme lahendades; 4. väärtustab põhjenduste otsimist ja oskab hinnata nende paikapidavust.	**Õpitee ja töö muutuvas keskkonnas**: kavandab oma õpitee, arvestades isiklikke, sotsiaalseid ja tööalaseid võimalusi ning piiranguid; mõistab ühiskonna toimimist, tööandja ja organisatsiooni väljakutseid, probleeme ning võimalusi; kavandab omapoolse panuse väärtuste loomisel enda ja teiste jaoks kultuurilises, sotsiaalses ja/või rahalises tähenduses; mõistab enda vastutust oma tööalase karjääri kujundamisel ning on motiveeritud ennast arendama **Kaupade käitlemine**: mõistab kaupade käitlemise põhimõtteid, sh hügieeni ja tunneb kaupa; ladustab kaubad, järgides kaubagrupile kehtestatud nõudeid **Praktika**: arveldab klientidega järgides müügipiiranguid, kasutades arvete ja kassaaruannete koostamiseks vajalikku riist- ning tarkvara vastavalt ettevõttes kehtestatud korrale; ladustab kaubad ja osaleb väljapanekute kujundamisel vastavalt ettevõttes kehtestatud korrale **Teenindamine ja müümine**: loob kliendikontakti ja selgitab kliendi vajadused, rakendades suhtlemisoskust **Matemaatika**: kasutab õpitud matemaatikateadmisi ja -oskusi uutes situatsioonides ning eluliste ülesannete lahendamisel, analüüsides ja hinnates tulemuste tõepärasust; kasutab vajadusel erinevaid teabeallikaid ning saab aru erinevatest matemaatilise info esitamise viisidest; seostab matemaatikat teiste õppeainetega, kasutab nende õppimisel oma matemaatikaalaseid teadmisi ning oskusi; esitab oma matemaatilisi mõttekäike loogiliselt, väljendab oma mõtet selgelt ja täpselt nii suuliselt kui kirjalikult; kasutab matemaatika

KHS § 23. Kutsekeskharidusõppe õpiväljundid	Õppekava moodulite õpiväljundid
	võimalusi enda ja teiste tegevuse tasuvuse ning jätkusuutlikkuse hindamisel **Loodusained**: mõistab loodusainete omavahelisi seoseid ja eripära, saab aru mudelite tähtsusest reaalsete objektide kirjeldamisel; mõtestab ja kasutab loodusainetes omandatud teadmisi keskkonnas toimuvate nähtuste selgitamisel ja väärtustamisel ning igapäevaelu probleemide lahendamisel; mõistab teaduse ja tehnoloogia saavutuste mõju looduskeskkonnale ja inimesele, saab aru ümbritseva keskkonna mõjust inimese tervisele; leiab iseseisvalt usaldusväärset loodusteaduslikku informatsiooni ja kasutab seda erinevate ülesannete lahendamisel **Keel ja kirjandus**: väljendub selgelt, eesmärgipäraselt ja üldkirjakeele normidele vastavalt nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses;; arutleb loetud, vaadatud või kuulatud teksti põhjal teemakohaselt ja põhjendatult;; koostab eri liiki tekste, kasutades alustekstidena nii teabe- ja ilukirjandustekste kui ka teisi allikaid neid kriitiliselt hinnates;; loeb ja mõistab sidumata tekste (tabel, graafik, diagramm), hindab neis esitatud infot, teeb järeldusi ja loob uusi seoseid;; väärtustab lugemist, suhestab loetut iseendaga ja tänapäeva elunähtustega, oma kodukohaga;; tõlgendab ja analüüsib kirjandusteost, seostab seda ajastu ühiskondlike ja kultuuriliste sündmustega
Suhtluspädevus: 1. põhjendab oma seisukohti üksikasjalikult ja väljendab neid ka uudsetes situatsioonides nii suuliselt kui kirjalikult; 2. kasutab kutse- ja erialaste probleemide lahendamisel spetsiifilisi infoallikaid, otsib, kogub ja töötleb teavet ning hindab kasutatava teabe usaldusväärsust ja tõesust; 3. sõnastab ja väljendab oma suulisi ja kirjalikke argumente veenvalt ja kontekstikohaselt.	**Õpitee ja töö muutuvas keskkonnas**: kavandab oma õpitee, arvestades isiklikke, sotsiaalseid ja tööalaseid võimalusi ning piiranguid; mõistab ühiskonna toimimist, tööandja ja organisatsiooni väljakutseid, probleeme ning võimalusi; kavandab omapoolse panuse väärtuste loomisel enda ja teiste jaoks kultuurilises, sotsiaalses ja/või rahalises tähenduses; mõistab enda vastutust oma tööalase karjääri kujundamisel ning on motiveeritud ennast arendama **Kaupade käitlemine**: mõistab kaupade käitlemise põhimõtteid, sh hügieeni ja tunneb kaupa; ladustab kaubad, järgides kaubagrupile kehtestatud nõudeid **Praktika**: teenindab kliente ja müüb kaupu järgides klienditeeninduse põhimõtteid **Teenindamine ja müümine**: mõistab klienditeenindaja vastutust ja rolli kliendisuhete kujundamisel kaubandusettevõttes; tutvustab kaupu ja nõustab klienti, lähtudes kliendikeskse teenindamise põhimõtetest; lõpetab kliendikontakti, lähtudes kliendikesksest suhtlemisest **Kassatöö**: mõistab klienditeenindaja rolli raha käitlemisel kaubandusettevõttes **Matemaatika**: kasutab õpitud matemaatikateadmisi ja -oskusi uutes situatsioonides ning eluliste ülesannete lahendamisel, analüüsides ja hinnates tulemuste tõepärasust; kasutab vajadusel erinevaid teabeallikaid ning saab aru erinevatest matemaatilise info esitamise viisidest; seostab matemaatikat teiste õppeainetega, kasutab nende õppimisel oma matemaatikaalaseid teadmisi ning oskusi; esitab oma matemaatilisi mõttekäike loogiliselt, väljendab oma mõtet selgelt ja täpselt nii suuliselt kui kirjalikult; kasutab matemaatika võimalusi enda ja teiste tegevuse tasuvuse ning jätkusuutlikkuse hindamisel **Loodusained**: mõistab loodusainete omavahelisi seoseid ja eripära, saab aru mudelite tähtsusest reaalsete objektide kirjeldamisel; mõtestab ja kasutab loodusainetes omandatud teadmisi keskkonnas toimuvate nähtuste selgitamisel ja väärtustamisel ning igapäevaelu probleemide lahendamisel; mõistab teaduse ja tehnoloogia saavutuste mõju looduskeskkonnale ja inimesele,

KHS § 23. Kutsekeskharidusõppe õpiväljundid	Õppekava moodulite õpiväljundid
	saab aru ümbritseva keskkonna mõjust inimese tervisele; leiab iseseisvalt usaldusväärset loodusteaduslikku informatsiooni ja kasutab seda erinevate ülesannete lahendamisel **Keel ja kirjandus**: väljendub selgelt, eesmärgipäraselt ja üldkirjakeele normidele vastavalt nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses;; arutleb loetud, vaadatud või kuulatud teksti põhjal teemakohaselt ja põhjendatult;; koostab eri liiki tekste, kasutades alustekstidena nii teabe- ja ilukirjandustekste kui ka teisi allikaid neid kriitiliselt hinnates;; loeb ja mõistab sidumata tekste (tabel, graafik, diagramm), hindab neis esitatud infot, teeb järeldusi ja loob uusi seoseid;; väärtustab lugemist, suhestab loetut iseendaga ja tänapäeva elunähtustega, oma kodukohaga;; tõlgendab ja analüüsib kirjandusteost, seostab seda ajastu ühiskondlike ja kultuuriliste sündmustega
Enesemääratluspädevus: 1. kasutab enesehindamist oma käitumise muutmiseks; 2. on võimeline tegema ettepanekuid töötulemuste parendamiseks; 3. oskab tajuda ja väärtustada enda seotust oma ja teiste maade ning rahvaste kultuuripärandiga ja nüüdiskultuuri sündmustega; 4. oskab väärtustada ja nautida loomingut ning ennast loominguliselt väljendada; 5. väärtustab õigekeelsust ja väljendusrikast keelt; 6. teab ja väärtustab tervislikke eluviise, oskab hoida ja vajaduse korral taastada oma vaimset ja füüsilist vormi.	**Õpitee ja töö muutuvas keskkonnas**: kavandab oma õpitee, arvestades isiklikke, sotsiaalseid ja tööalaseid võimalusi ning piiranguid; mõistab ühiskonna toimimist, tööandja ja organisatsiooni väljakutseid, probleeme ning võimalusi; kavandab omapoolse panuse väärtuste loomisel enda ja teiste jaoks kultuurilises, sotsiaalses ja/või rahalises tähenduses; mõistab enda vastutust oma tööalase karjääri kujundamisel ning on motiveeritud ennast arendama **Teenindamine ja müümine**: tutvustab kaupu ja nõustab klienti, lähtudes kliendikeskse teenindamise põhimõtetest; kasutab teenindamisel ja müümisel erialast terminoloogiat ning väljendab ennast eesti ja inglise keeles arusaadavalt **Kassatöö**: mõistab kassatöö olulisust kaubandusettevõttetegevuses **Toidu- ja esmatarbekaubad**: tunneb põhjalikult toidu- ja esmatarbekaupade koostist, lähtudes klienditeenindaja töö eripärast **Matemaatika**: kasutab õpitud matemaatikateadmisi ja -oskusi uutes situatsioonides ning eluliste ülesannete lahendamisel, analüüsides ja hinnates tulemuste tõepärasust; kasutab vajadusel erinevaid teabeallikaid ning saab aru erinevatest matemaatilise info esitamise viisidest; seostab matemaatikat teiste õppeainetega, kasutab nende õppimisel oma matemaatikaalaseid teadmisi ning oskusi; esitab oma matemaatilisi mõttekäike loogiliselt, väljendab oma mõtet selgelt ja täpselt nii suuliselt kui kirjalikult; kasutab matemaatika võimalusi enda ja teiste tegevuse tasuvuse ning jätkusuutlikkuse hindamisel **Loodusained**: mõistab loodusainete omavahelisi seoseid ja eripära, saab aru mudelite tähtsusest reaalsete objektide kirjeldamisel; mõtestab ja kasutab loodusainetes omandatud teadmisi keskkonnas toimuvate nähtuste selgitamisel ja väärtustamisel ning igapäevaelu probleemide lahendamisel; mõistab teaduse ja tehnoloogia saavutuste mõju looduskeskkonnale ja inimesele, saab aru ümbritseva keskkonna mõjust inimese tervisele; leiab iseseisvalt usaldusväärset loodusteaduslikku informatsiooni ja kasutab seda erinevate ülesannete lahendamisel **Keel ja kirjandus**: väljendub selgelt, eesmärgipäraselt ja üldkirjakeele normidele vastavalt nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses;; arutleb loetud, vaadatud või kuulatud teksti põhjal teemakohaselt ja põhjendatult;; loeb ja mõistab sidumata tekste (tabel, graafik, diagramm), hindab neis esitatud infot, teeb järeldusi ja loob uusi seoseid;; väärtustab lugemist, suhestab

KHS § 23. Kutsekeskharidusõppe õpiväljundid	Õppekava moodulite õpiväljundid
	loetut iseendaga ja tänapäeva elunähtustega, oma kodukohaga;; tõlgendab ja analüüsib kirjandusteost, seostab seda ajastu ühiskondlike ja kultuuriliste sündmustega **Rahvusvaheline kogemus**: õppija tuleb toime võõrkeelses ja -kultuurilises suhtluskeskkonnas **Globaliseeruv maailm**: on omandanud ülevaate globaliseerumise mõjudest maailma erinevatele regioonidele
Tegevuspädevus: 1. suudab ennast teostada, toimida teadliku ja vastutustundliku kodanikuna ning dialoogivõimelise ühiskonnaliikmena, käitub tolerantselt; 2. osaleb tulemuslikult erinevates meeskondades ning on suuteline neid vajaduse korral juhtima; 3. on võimeline osaliselt juhendama kaastöötajaid; 4. kasutab tehnoloogilisi vahendeid ning teaduslikke andmeid eesmärgi saavutamiseks või otsuse või järelduse tegemiseks.	**Õpitee ja töö muutuvas keskkonnas**: kavandab oma õpitee, arvestades isiklikke, sotsiaalseid ja tööalaseid võimalusi ning piiranguid; mõistab ühiskonna toimimist, tööandja ja organisatsiooni väljakutseid, probleeme ning võimalusi; kavandab omapoolse panuse väärtuste loomisel enda ja teiste jaoks kultuurilises, sotsiaalses ja/või rahalises tähenduses; mõistab enda vastutust oma tööalase karjääri kujundamisel ning on motiveeritud ennast arendama **Kaupade käitlemine**: võtab kaubad vastu koguseliselt ja kvaliteedile vastavalt; käitleb pakendeid ja ohtlikke jäätmeid vastavalt käitlemise nõuetele; mõistab kaupade inventeerimise põhimõtteid ja osaleb kaupade inventeerimisel; kasutab kaupade käitlemise ja kaubatundmisega seotud terminoloogiat ning väljendab ennast eesti keeles arusaadavalt **Praktika**: tellib ja võtab kaubad vastu vastavalt ettevõtte kehtestatud korrale **Kassatöö**: arveldab klientidega ja koostab arveid vastavalt nõuetele; järgib kassas töötades ergonoomika nõudeid **Müügitöö korraldamine**: edastab kliendi tagasiside vastavalt nõuetele; arvutab kaupadele hinna, järgides hinnakujunduse põhimõtteid ja nõudeid **Matemaatika**: kasutab õpitud matemaatikateadmisi ja -oskusi uutes situatsioonides ning eluliste ülesannete lahendamisel, analüüsides ja hinnates tulemuste tõepärasust; kasutab vajadusel erinevaid teabeallikaid ning saab aru erinevatest matemaatilise info esitamise viisidest; seostab matemaatikat teiste õppeainetega, kasutab nende õppimisel oma matemaatikaalaseid teadmisi ning oskusi; esitab oma matemaatilisi mõttekäike loogiliselt, väljendab oma mõtet selgelt ja täpselt nii suuliselt kui kirjalikult; kasutab matemaatika võimalusi enda ja teiste tegevuse tasuvuse ning jätkusuutlikkuse hindamisel **Loodusained**: mõistab loodusainete omavahelisi seoseid ja eripära, saab aru mudelite tähtsusest reaalsete objektide kirjeldamisel; mõtestab ja kasutab loodusainetes omandatud teadmisi keskkonnas toimuvate nähtuste selgitamisel ja väärtustamisel ning igapäevaelu probleemide lahendamisel; mõistab teaduse ja tehnoloogia saavutuste mõju looduskeskkonnale ja inimesele, saab aru ümbritseva keskkonna mõjust inimese tervisele; leiab iseseisvalt usaldusväärset loodusteaduslikku informatsiooni ja kasutab seda erinevate ülesannete lahendamisel **Keel ja kirjandus**: väljendub selgelt, eesmärgipäraselt ja üldkirjakeele normidele vastavalt nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses;; koostab eri liiki tekste, kasutades alustekstidena nii teabe- ja ilukirjandustekste kui ka teisi allikaid neid kriitiliselt hinnates;; loeb ja mõistab sidumata tekste (tabel, graafik, diagramm), hindab neis esitatud infot, teeb järeldusi ja loob uusi seoseid; **Riigikaitse**: mõistab riigikaitse tähtsust ja seotust ühiskonnaga; selgitab riigikaitse korralduse, kodanikukaitse ning NATO kollektiivkaitse põhimõtteid; demonstreerib oskusi anda esmaabi ja

KHS § 23. Kutsekeskharidusõppe õpiväljundid	Õppekava moodulite õpiväljundid
	käituda õigesti hädaolukorras; demonstreerib oskusi käituda väliolukorras ning tulirelvade käsitlemisel
Infotehnoloogiline pädevus: 1. teab infotehnoloogia rolli, võimalusi ja potentsiaalseid ohte; 2. oskab kriitiliselt hinnata saadaoleva teabe usaldusväärsust; 3. oskab kasutada peamisi arvutirakendusi ning interneti võimalusi nii isiklikel kui tööalastel eesmärkidel; 4. oskab rakendada abivahendeid teabe loomiseks, mõistmiseks ja esitamiseks korrektses keeles ning kasutada internetipõhiseid otsingusüsteeme ja muid teenuseid.	**Õpitee ja töö muutuvas keskkonnas**: kavandab oma õpitee, arvestades isiklikke, sotsiaalseid ja tööalaseid võimalusi ning piiranguid; mõistab ühiskonna toimimist, tööandja ja organisatsiooni väljakutseid, probleeme ning võimalusi; kavandab omapoolse panuse väärtuste loomisel enda ja teiste jaoks kultuurilises, sotsiaalses ja/või rahalises tähenduses; mõistab enda vastutust oma tööalase karjääri kujundamisel ning on motiveeritud ennast arendama **Kaupade käitlemine**: kasutab kaupade käitlemise ja kaubatundmisega seotud terminoloogiat ning väljendab ennast eesti keeles arusaadavalt **Praktika**: tellib ja võtab kaubad vastu vastavalt ettevõtte kehtestatud korrale **Müügitöö korraldamine**: arvutab kaupadele hinna, järgides hinnakujunduse põhimõtteid ja nõudeid; kasutab müügitöö korraldamisega seotud terminoloogiat ning väljendab ennast eesti keeles arusaadavalt **Matemaatika**: kasutab õpitud matemaatikateadmisi ja -oskusi uutes situatsioonides ning eluliste ülesannete lahendamisel, analüüsides ja hinnates tulemuste tõepärasust; kasutab vajadusel erinevaid teabeallikaid ning saab aru erinevatest matemaatilise info esitamise viisidest; seostab matemaatikat teiste õppeainetega, kasutab nende õppimisel oma matemaatikaalaseid teadmisi ning oskusi; esitab oma matemaatilisi mõttekäike loogiliselt, väljendab oma mõtet selgelt ja täpselt nii suuliselt kui kirjalikult; kasutab matemaatika võimalusi enda ja teiste tegevuse tasuvuse ning jätkusuutlikkuse hindamisel **Loodusained**: mõistab loodusainete omavahelisi seoseid ja eripära, saab aru mudelite tähtsusest reaalsete objektide kirjeldamisel; mõtestab ja kasutab loodusainetes omandatud teadmisi keskkonnas toimuvate nähtuste selgitamisel ja väärtustamisel ning igapäevaelu probleemide lahendamisel; mõistab teaduse ja tehnoloogia saavutuste mõju looduskeskkonnale ja inimesele, saab aru ümbritseva keskkonna mõjust inimese tervisele; leiab iseseisvalt usaldusväärset loodusteaduslikku informatsiooni ja kasutab seda erinevate ülesannete lahendamisel **Keel ja kirjandus**: väljendub selgelt, eesmärgipäraselt ja üldkirjakeele normidele vastavalt nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses;; arutleb loetud, vaadatud või kuulatud teksti põhjal teemakohaselt ja põhjendatult;; koostab eri liiki tekste, kasutades alustekstidena nii teabe- ja ilukirjandustekste kui ka teisi allikaid neid kriitiliselt hinnates;; loeb ja mõistab sidumata tekste (tabel, graafik, diagramm), hindab neis esitatud infot, teeb järeldusi ja loob uusi seoseid; **E-portfoolio koostamine**: kasutab infotehnoloogilisi vahendeid e-portfoolio koostamisel, rakendades tekstitöötluse asjakohaseid võimalusi.; mõistab e-portfoolio olulisust oma kutsealases arengus.; koostab e-portfoolio kasutades sobivat tarkvara. **Tööriistad digimaailmas**: õppija kasutab digiajastu tehnoloogilisi vahendeid informatsiooni hankimiseks, töötlemiseks, tööalaseks suhtlemiseks, asjaajamiseks ja enesetäiendamiseks; õppija valib sobivad vabavaralised programmid ja kasutab neid isiklikuks tarbeks
Algatusvõime ja ettevõtlikkuspädevus:	**Õpitee ja töö muutuvas keskkonnas**: mõistab ühiskonna toimimist, tööandja ja organisatsiooni

KHS § 23. Kutsekeskharidusõppe õpiväljundid	Õppekava moodulite õpiväljundid
1. mõtleb süsteemselt ja loovalt ning oskab oma ideid kriitiliselt hinnata ja leida iseseisvalt võimalusi nende teostamiseks; 2. algatab, arendab ja rakendab ideid; 3. omab esmaseid teadmisi ettevõtlusest; 4. koostab juhendamisel endale lühi- ja pikaajalise karjääriplaani; 5. leiab iseseisvalt võimalusi erialaseks enesetäiendamiseks ja tööturul rakendumiseks; 6. seostab erialase ettevalmistuse nõudeid tööturul rakendumise võimalustega.	väljakutseid, probleeme ning võimalusi; kavandab omapoolse panuse väärtuste loomisel enda ja teiste jaoks kultuurilises, sotsiaalses ja/või rahalises tähenduses; mõistab enda vastutust oma tööalase karjääri kujundamisel ning on motiveeritud ennast arendama **Kaupade käitlemine**: mõistab kaupade käitlemise põhimõtteid, sh hügieeni ja tunneb kaupa; valmistab kaubad müügiks ette ja paigutab müügipinnale, järgides kauba väljapaneku põhimõtteid **Kassatöö**: arveldab klientidega ja koostab arveid vastavalt nõuetele **Matemaatika**: kasutab õpitud matemaatikateadmisi ja -oskusi uutes situatsioonides ning eluliste ülesannete lahendamisel, analüüsides ja hinnates tulemuste tõepärasust; kasutab vajadusel erinevaid teabeallikaid ning saab aru erinevatest matemaatilise info esitamise viisidest; seostab matemaatikat teiste õppeainetega, kasutab nende õppimisel oma matemaatikaalaseid teadmisi ning oskusi; esitab oma matemaatilisi mõttekäike loogiliselt, väljendab oma mõtet selgelt ja täpselt nii suuliselt kui kirjalikult; kasutab matemaatika võimalusi enda ja teiste tegevuse tasuvuse ning jätkusuutlikkuse hindamisel **Loodusained**: mõistab loodusainete omavahelisi seoseid ja eripära, saab aru mudelite tähtsusest reaalsete objektide kirjeldamisel; mõtestab ja kasutab loodusainetes omandatud teadmisi keskkonnas toimuvate nähtuste selgitamisel ja väärtustamisel ning igapäevaelu probleemide lahendamisel; mõistab teaduse ja tehnoloogia saavutuste mõju looduskeskkonnale ja inimesele, saab aru ümbritseva keskkonna mõjust inimese tervisele; leiab iseseisvalt usaldusväärset loodusteaduslikku informatsiooni ja kasutab seda erinevate ülesannete lahendamisel **Väikeettevõtlus**: näeb ettevõtlust kui üht alternatiivi oma karjääri kujundamisel; omandab oskused ettevõtlusega alustada ja tegutseda ettevõtjana **Rahvusvaheline kogemus**: õppija on täiendanud erialaseid teadmisi ja oskusi; õppija rakendab ettevõtlikkust ja otsustusjulgust toimetulekuks erinevas kultuuris ja erineva kultuuriga **Kaubaõpetus**: mõistab kaupade liigitust ja loetleb kaupade alaliike toidu- ja tööstuskaupade osas;; teab erinevate kaupade vastuvõtu tingimusi;

LISA 4 : Müüja-klienditeenindaja eralane lõpueksam